



# МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96

E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

---

Департаменти (управління) освіти  
і науки обласних, Київської міської  
державних адміністрацій

Інститути післядипломної  
педагогічної освіти

Загальноосвітні навчальні заклади

Про організацію  
корекційно-розвиткової роботи  
з дітьми із порушеннями слуху,  
які навчаються у загальноосвітніх  
навчальних закладах

Надсилаємо для використання в роботі рекомендації щодо організації  
корекційно-розвиткової роботи з дітьми із порушеннями слуху, які  
навчаються у загальноосвітніх навчальних закладах.

Рекомендації розроблені на основі досвіду роботи Криворізького  
навчально-реабілітаційного центру «Сузір'я» Дніпропетровської обласної  
ради.

Додаток: на 14 арк.

Заступник Міністра

Павло Хобзей

Лабайчук Г. Ф., 481-47-64,  
Кернякевич Т. П., 248-27-03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
№1/11-9320 від 19.09.2017



Додаток  
до листа Міністерства  
освіти і науки України  
від 19.09 № 1/11-9320

**Про організацію корекційно-розвиткової роботи з дітьми  
із порушеннями слуху, які навчаються у загальноосвітніх  
навчальних закладах**

Одним із провідних напрямів навчально-виховної роботи з дітьми з порушеннями слуху (глухих та зі зниженим слухом) є надання комплексних реабілітаційних послуг шляхом проведення системи корекційно-розвиткових занять, які передбачені інваріантною частиною Типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з порушеннями слуху. Корекційно-розвиткові заняття проводяться за напрямами: розвиток слухового сприймання, розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання, формування вимови, ритміка, лікувальна фізкультура.

Метою проведення корекційно-розвиткових занять є формування в учнів комунікативної діяльності, способів орієнтування, всебічного розвитку та засвоєння навчального матеріалу, створення передумов для соціальної адаптації та інтеграції. Їх проведення передбачає диференційований підхід до навчання учнів, враховує рівень загального і мовленнєвого розвитку дітей, характер і ступінь порушення слухової функції.

Основними завданнями корекційно-розвиткової роботи з дітьми з порушеннями слуху є:

- розвиток особистості (когнітивної, емоційно-вольової, ціннісно-мотиваційної і поведінкової сфер) та формування комунікативних навичок за допомогою усної та жестової мов (шляхом упровадження бімодально-білінгвального методу навчання);
- удосконалення навичок спілкування на слухозоровій основі (використання збережених аналізаторів та розвиток слухового/слухо-зоро-тактильного сприймання), сприймання та продукування мовлення;
- подолання вторинних порушень пізнавальної діяльності;
- розширення поняття про оточуюче середовище, поповнення запасу словесних та жестових одиниць;
- посилення слухового компоненту в умовах слухозорового та вібраційного сприймання мовлення.

Корекційно-розвиткові заняття організуються на основі диференційованого підходу і можуть бути індивідуальними та груповими.

Для ефективного проведення корекційно-розвиткових занять бажано з 1 по 15 вересня кожного року групою спеціалістів визначити рівень психологічного розвитку учнів, загальний стан здоров'я, що є основою розроблення індивідуального плану корекційно-розвиткової роботи для кожного учня. Одночасно створюються диференційовані групи для занять відповідно до рівня розвитку пізнавальних процесів, індивідуальних психофізичних особливостей кожного учня, а також групи для занять з ритміки,

лікувальної фізкультури, розвитку слухового/слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення.

Робота з розвитку слухового/слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови (далі: РССМ/РСЗТСМ та ФВ) здійснюється з метою максимального використання збережених аналізаторів для набуття слухового/слухозорового й мовленнєвого досвіду, максимального розвитку в учнів залишкового слуху, здатності ефективно ним користуватися, у створенні нової слухозорової основи для сприймання ними усного мовлення за допомогою слухових апаратів, формування у них виразної вимови, нормалізації тембру голосу, інтонації і ритміки мовлення, наближеної до природного звучання мови, в уточненні, збагаченні їх уяви про світ немовних звуків.

Центром спеціально організованої корекційної роботи з РССМ/РСЗТСМ немовленнєвих звуків, мовлення та ФВ учнів з порушеннями слуху в спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах, навчально-реабілітаційних центрах для дітей глухих та дітей зі зниженим слухом є слуховий кабінет.

Для занять з лікувальної фізкультури групи комплектуються з урахуванням супутніх захворювань дітей відповідно до рекомендацій лікарів.

При комплектуванні груп для занять з ритміки враховується рівень розвитку пізнавальних процесів, стан залишкової слухової функції, визначеної на основі аудіометричних даних учнів.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться такими фахівцями: вчитель-дефектолог слухового кабінету (інструктор слухового кабінету), вчитель слухової роботи (індивідуальної роботи з РССМ/РСЗТСМ та ФВ), вчитель ритміки, вчитель лікувальної фізкультури тощо) і регламентуються окремим розкладом, який складає заступник директора за участю відповідних спеціалістів та затверджується керівником закладу.

Розклад складається на кожного учня із зазначенням форми проведення корекційно-розвиткового заняття і розміщується на інформаційному стенді «До уваги батьків» для того, щоб батьки чітко знали графік занять своєї дитини та знаходили час бути присутніми на них. Залучення батьків до участі у навчально-реабілітаційному процесі має надзвичайно важливе значення. Це сприяє розумінню ними особливостей розвитку дитини, можливості їй допомогти закріпити поза закладом уміння і навички, сформовані під час навчально-виховного процесу, вчитися використовувати їх у життєвих ситуаціях.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться виключно після закінчення уроків та, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 р. № 144 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил. Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів», закінчуються у підготовчих, 1-4 класах до 18<sup>01</sup> години, а в 5-12 класах – до 19<sup>01</sup> години. Тривалість групового заняття становить 35-40 хв., індивідуального – 20-25 хв. Групи з урахуванням однорідності порушень з наповнюваністю 2-6 осіб комплектуються відповідним спеціалістом.

Протягом навчального року за результатами здійснюваної корекційно-розвиткової роботи, з урахуванням узагальнених системних психолого-

педагогічних спостережень, медичних обстежень вносяться корективи в індивідуальні плани корекційно-розвиткової роботи учнів, що сприяє постійному підвищенню ефективності комплексної реабілітації кожного учня.

### **Організація роботи з розвитку слухового сприймання/слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови (РССМ/РСЗТСМ та ФВ) у дітей з порушеннями слуху**

Проведення корекційно-розвиткових занять з РССМ/РСЗТСМ та ФВ здійснюється з усіма учнями з порушеннями слуху, незалежно від стану їх тонального слуху та рівня вимовних навичок. РССМ/РСЗТСМ та ФВ забезпечується низкою специфічних прийомів, вправ і завдань, орієнтованих на формування свідомої слухомовленневої діяльності під час та поза індивідуальними заняттями. Застосування звукопідсилювальної апаратури індивідуального та колективного користування є обов'язковою вимогою як під час проведення уроків і корекційних занять, так і в позаурочний час.

Адміністрація, педагогічні колективи спеціальних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів, спеціальних та інклюзивних класів загальноосвітніх навчальних закладів, у яких навчаються учні з порушеннями слуху, мають сприяти використанню відповідної звукопідсилювальної апаратури впродовж усього навчально-виховного процесу.

У слуховому кабінеті проводяться групові та індивідуальні заняття, вивчення слухової функції (оцінюється її стан, можливості, прослідковується динаміка її розвитку протягом усіх років навчання), а також надається консультативно-методична і практична допомога педагогічним працівникам та батькам дітей з порушеннями слуху. Групові заняття у слуховому кабінеті проводяться за розкладом, затвердженим керівником навчального закладу.

Рекомендовані Міністерством освіти і науки України програми з корекційно-розвиткових занять («Розвиток слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови для глухих дітей» (підготовчий, 1-12 класи, за загальною редакцією Федоренко О. Ф.); «Розвиток слухового сприймання та формування вимови для дітей зі зниженим слухом» (підготовчий, 1-12 класи, за загальною редакцією Федоренко О. Ф.) розміщені на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України – [mon.gov.ua](http://mon.gov.ua), а також на офіційному сайті Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» – [imzo.gov.ua](http://imzo.gov.ua)) є документами, що регламентують педагогічну діяльність під час проведення корекційно-розвиткових занять з РССМ/РСЗТСМ та ФВ для дітей з порушеннями слуху.

У процесі планування корекційно-розвиткових занять з РССМ/РСЗТСМ та ФВ для дітей з порушеннями слуху доцільним є розроблення робочої індивідуальної програми з РССМ/РСЗТСМ та ФВ для кожного учня. Така робоча програма розробляється після вивчення стану слуху (у т.ч. тонального й мовленнєвого), вимови, індивідуальних особливостей розвитку учня. На цій основі здійснюється планування корекційно-розвиткової роботи на семестр відповідно до виявлених особливостей розвитку та з урахуванням вимог програми з корекційного

курсу (формулюються цілі та завдання з РССМ/РСЗТСМ та ФВ). Наступним етапом на основі зазначеного планування є індивідуальне планування занять. В індивідуальних планах фіксується слухо-вимовний матеріал наповнення занять, дидактичні матеріали та види робіт, які будуть використані під час роботи з учнем на занятті.

У класному журналі вчитель слухового кабінету фіксує в алфавітному порядку список учнів, з якими він проводить індивідуальні чи групові заняття, дати проведених занять, що відповідають кількості годин у класі в цей день (відмічає знаком «+» проведення занять з окремим учнем); у графі «Що пройдено на уроці» записується тема заняття з РССМ/РСЗТСМ і зазначається проведена робота з ФВ. При цьому оцінювання результатів за 12-бальною шкалою не здійснюється.

Посадові обов'язки вчителя-дефектолога та інструктора слухового кабінету розробляються керівником закладу відповідно до вимог чинного законодавства та затверджуються наказом по школі за погодженням із профспілковим комітетом закладу.

Адміністрація закладу контролює роботу з РССМ/РСЗТСМ та ФВ. Доцільним є відвідування уроків, занять, класних заходів; аналіз документації, у т. ч. з метою моніторингу динаміки слухомовленневих умінь і навичок дітей з порушеннями слуху.

Вчитель слухового кабінету здійснює моніторинг РССМ/РСЗТСМ та ФВ дітей з порушеннями слуху, що дає змогу виявити рівень досягнень дитини в оволодінні слуховимовними навичками. Функція діагностики на початок навчального року є суто діагностичною; на початок другого семестру та кінець навчального року – діагностико-коригуючою та прогностичною. Змістова складова з розвитку слухового сприймання та формування вимови вважається засвоєною, якщо учень правильно виконує більшу частину запропонованих йому завдань на доступній основі (слуховій/слухозоровій).

#### **Орієнтовні обов'язки вчителя-дефектолога та інструктора слухового кабінету:**

- сприяння дотриманню слухомовленневого режиму в школі;
- періодичне обстеження стану слухової функції учнів та розвитку мовлення;
- проведення групових занять з розвитку слухової функції, формування навичок сприймання мовленневих і немовленневих звуків на слухо-зоро-вібраційній основі;
- формування навичок правильної вимови та продукування усного мовлення;
- визначення разом із лікарем-отоларингологом оптимального режиму роботи звукопідсилювальної апаратури індивідуального та колективного використання;
- сприяння регулярному використанню звукопідсилювальної апаратури у навчально-реабілітаційному процесі;

- складання разом із вчителем класу, вихователем, вчителем індивідуальних занять та практичним психологом школи аудіолого-педагогічної характеристики на учнів;

- ведення відповідної документації (річний план роботи кабінету, графік роботи кабінету, поурочні плани групових занять, папки з аудіограмами та профілями вимови учнів, журнали: відвідування уроків та занять з РССМ/РСЗТСМ та ФВ, обліку консультацій, обліку індивідуальних слухових апаратів та обладнання кабінету);

- надання консультативно-методичної допомоги педагогічним працівникам закладу та батькам учнів (вихованців) з РССМ/РСЗТСМ та ФВ як на індивідуальних заняттях, так і під час всього навчально-виховного процесу, на засіданнях методичних об'єднань.

Вчитель-дефектолог та інструктор слухового кабінету надають допомогу вчителям і вихователям у відборі матеріалу для виступів дітей на шкільних святах, беруть участь у підготовці та проведенні шкільних заходів.

Вчитель-дефектолог та інструктор слухового кабінету проводять заняття з учнями протягом дня: індивідуальні та групові (по 2–3 учні) – в позаурочний час; індивідуальні діагностичні заняття з учнями проводяться без урахування розкладу уроків чи позакласних занять.

Слуховий кабінет повинен бути розташований у просторому, віддаленому від шуму приміщенні, стіни і стеля якого вкриті звукоізоляційними та звукопоглинаючими матеріалами. Слуховий кабінет забезпечується обладнанням відповідно до Переліку корекційних засобів навчання та реабілітаційного обладнання для спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів, навчально-реабілітаційних центрів для дітей з особливими освітніми потребами, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 11 квітня 2006 року № 289. Наразі триває доопрацювання оновленого Переліку корекційних засобів навчання та реабілітаційного обладнання, який буде затверджений наказом МОН України.

При використанні обладнання слухового кабінету необхідно суворо дотримуватись правил техніки безпеки.

Час, відведений на ці заняття, доцільно розподіляти наступним чином:

у підготовчому класі протягом першого семестру всі години відводяться на формування вимовних навичок. Починаючи з другого семестру, проводяться індивідуальні заняття з РССМ/РСЗТСМ та індивідуальні заняття з ФВ (кількість занять визначається згідно з розкладом корекційно-розвиткових занять класу);

у першому класі протягом навчального року проводяться, як правило, індивідуальні заняття з РССМ/РСЗТСМ та індивідуальні заняття з ФВ (кількість занять визначається згідно з розкладом корекційно-розвиткових занять класу);

у другому–п'ятому класах індивідуальні заняття проводяться за розкладом корекційно-розвиткових занять, при цьому заняття діляться на дві рівні частини: перша частина – РССМ/РСЗТСМ, друга – ФВ (робота над вимовою);

у шостому–дванадцятим класах, проводяться як індивідуальні заняття так і групові.

Індивідуальні заняття з формування вимови рекомендується проводити, як правило, з одним учнем. На таких заняттях вчитель працює над голосом учнів, звуками мови, над словом і фразою, вчить дітей відтворювати слова в нормальному темпі з дотриманням словесного наголосу і норм орфоєпії. Але основний час індивідуальних занять відводиться для найскладнішої роботи – роботи над звуковою стороною мовлення.

Розклад індивідуальних занять з РССМ/РСЗТСМ і ФВ складає вчитель, який веде ці заняття, погоджує його із заступником директора таким чином, щоб у підготовчому, 1-4 класах всі індивідуальні заняття з РССМ/РСЗТСМ і ФВ закінчувались до 18<sup>01</sup> години, а в 5-12 класах індивідуально-групові заняття – до 19<sup>01</sup> години.

З 1 по 15 вересня кожного року вчителем слухової роботи спільно з вчителем-дефектологом слухового кабінету (інструктором слухового кабінету) проводиться обстеження вимови учнів, яке фіксується у профільних протоколах звуковимови кожного учня. Відповідно до програми та профільного протоколу звуковимови вчитель, який веде індивідуальні заняття з РССМ/РСЗТСМ та ФВ, складає календарний план роботи на I семестр для кожного учня окремо.

В плані роботи доцільно передбачити:

- загальну кількість занять на кожного учня та кількість занять з кожним учнем;
- визначити обсяг мовленнєвого матеріалу по кожному розділу програми в цілому на клас;
- запланувати зміст роботи з кожним учнем, вказати строки виконання.

**Рекомендована схема календарного планування на I семестр**

№ з/п	Зміст матеріалу	Строки виконання	Дидактичний матеріал та види робіт	Відмітка про виконання

Крім того, відповідно до профільних протоколів звуковимови учнів класу складається графік проведення фонетичних зарядок, у якому передбачається контрольний звук на тиждень для його відпрацювання у навчально-виховному процесі протягом кожного дня.

Планування мовленнєвого матеріалу на кожного учня здійснюється, виходячи із загального планування на клас. В індивідуальному плані зазначається кількість фраз, словосполучень і слів, які будуть пропонуватися учневі протягом семестру, вказуються строки виконання.

**Рекомендована схема індивідуального плану на семестр:**

Прізвище, ім'я учня	Кількість фраз, слів	Зміст матеріалу	Строки виконання	Примітка

Обов'язковим для вчителя, який веде заняття з РССМ/РСЗТСМ та ФВ, є складання планів занять із зазначенням того навчального матеріалу, який буде використаний на цьому занятті – щоденне планування (фонетичний щоденник). Фонетичний щоденник ведеться на кожного учня і має певну структуру, а саме:

- дата заняття, тема, мета;
- зміст роботи із зазначенням мовного матеріалу;
- види роботи;
- результати роботи.

На кінець навчального року здійснюється моніторинг (перевірка виразності вимови, фразового мовлення учнів, оформлення слухо-мовленнєвої карти та звіти щодо динаміки звуковимови кожного учня).

### **Організація роботи вчителя-дефектолога слухового кабінету (інструктора слухового кабінету)**

Роботу у слуховому кабінеті здійснює вчитель-дефектолог слухового кабінету у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для глухих дітей та інструктор слухового кабінету у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для дітей зі зниженим слухом, посади яких передбачені у штатних розписах цих закладів відповідно до Типових штатних нормативів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України (далі: МОН) від 05.12.2008 № 1105 «Про затвердження штатних нормативів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку» (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 № 69).

На посаду вчителя-дефектолога слухового кабінету та інструктора слухового кабінету призначаються спеціалісти, які мають вищу дефектологічну (спеціальну) освіту за фахом «Сурдопедагог», володіють методикою роботи з РССМ/РСЗТСМ та ФВ, обстеження слухової функції.

Тижневе навантаження педагогічної (викладацької) роботи вчителів, у тому числі вчителя-дефектолога слухового кабінету та інструктора слухового кабінету, визначене Інструкцією про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом МОН України від 15.04.1993 р. № 102 (зі змінами) і становить 18 годин.

Розподіл робочого часу вчителя-дефектолога слухового кабінету здійснюється з урахуванням типологічних та індивідуальних особливостей учнів, стану їх слухової функції та передбачає такі види роботи:

- спеціальні навчальні групові заняття з учнями підготовчих, 1-4 класів, а також з учнями 5-12 класів;
- індивідуальна робота з вивчення стану і динаміки порушеної слухової функції, виявлення резерву її розвитку, підбір і уточнення режиму слухової апаратури (індивідуального та колективного користування), виявлення стану мовленнєвої функції кожного учня;
- робота з РССМ/РСЗТСМ та ФВ на уроках та заняттях (закріплення досягнутих результатів під час всього навчально-виховного процесу, у тому числі під час вивчення на уроках предметів освітніх галузей).



## Організація обстеження слуху і перевірка вимови

Обстеження слуху і перевірка вимови в учнів з порушеннями слуху здійснюється систематично протягом всього навчального року вчителем-дефектологом слухового кабінету (інструктором слухового кабінету) спільно з вчителем класу і вчителем індивідуальної роботи з РССМ/РСЗТСМ та ФВ.

На обстеження слуху учнів рекомендовано виділяти 3 години на тиждень, а на перевірку вимови – 2 години. Щорічно обстежується слух в учнів підготовчого, 1, 4, 9, 12 класів для глухих дітей, учнів 1, 4, 5, 9 класів для дітей зі зниженим слухом, а також всіх учнів, що зараховані до навчального закладу під час навчально-виховного процесу (з початку нового навчального року або під час навчального року).

На обстеження слуху на кожну дитину відводиться до 30 хв.

Перевірка вимови проводиться в кінці кожного семестру (у підготовчих та перших класах – ще і на початку навчального року).

Відомості щодо обстеження слуху (аудиограми та сприймання мовлення на слух) та вимови знаходяться в особовій справі учня.

### Проведення групових занять

З метою уникнення перевантаження учнів, з урахуванням гранично допустимого навантаження на одну дитину протягом тижня, визначеного навчальним планом, рекомендовано проводити заняття в слуховому кабінеті з учнями підготовчих, 1-4 класів в груповій формі та виключно після уроків. Диференційовані групи для занять комплектуються з урахуванням ступеня зниження слухової функції, відповідно до аудіометричних даних, мовленнєвого рівня розвитку учнів.

Змістом таких занять є формування ритміко-інтонаційної структури мови, уточнення і збагачення уявлення дітей з порушеннями слуху про світ немовних звуків, навчання сприймати на слух музику, дитячі пісні, вірші тощо.

Основним засобом сприймання мовленнєвого матеріалу на заняттях є слухове сприймання мови. Фрази організаційного характеру, добре знайомий мовленнєвий матеріал доцільно пропонувати учням сприймати лише на слух.

У підготовчому класі учні знайомляться з немовними звуками, спочатку кардинально протилежними за характером звучання, потім відносно близькими, вчаться визначати на слух тривалість звучання, напрям джерела звуку, розрізняють гучну і тиху музику, швидкий та повільний темпи.

Починаючи з першого класу, діти вчаться розрізняти ритми, відтворювати їх за допомогою рухів, голосом, знайомляться із звучанням різних інструментів та голосів.

Невід'ємною частиною кожного заняття є навчання вимові, робота над словесним та логічним наголосом, над злитним відтворенням слів і словосполучень, над темпом мовлення. Корекція вимови учнів на основі слухозорового наслідування взірцю, наданому вчителем, здійснюється протягом усього заняття. Особливою метою цих занять може бути вивчення Державного гімну України учнями: у підготовчому-першому класах – слухання гімну та поводження під час його звучання, в 2 класі – читання адаптованого

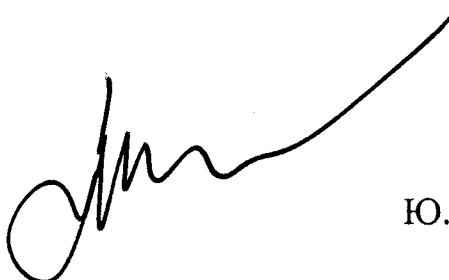
тексту гімну, 3 клас – виразне читання друкованого пронотованого тексту гімну, 4-5 клас – вивчення гімну напам'ять, його виконання шляхом мелодекламування.

Зважаючи на те, що змістом групових занять є досить важливі напрями корекційної роботи, серед яких і ритмічно-інтонаційна структура мовлення, сприйняття на слух різних пісень, розрізнення ритмів, їх відтворення за допомогою рухів голосом з одночасним супроводом жестовою мовою, доцільно, особливо у 5-12 класах, проводити у слуховому кабінеті заняття з групового мелодекламування. За результатами такої роботи може створюватися шкільний хор.

Індивідуальні заняття з мелодекламування з учнями підготовчого, 1-12 класів рекомендується проводити на своїх заняттях вчителям індивідуальної роботи з РССМ/РСЗТСМ та ФВ.

Отже, системна корекційно-розвиткова робота з учнями з порушеннями слуху, насамперед, розвиток слухового/слухо-зоро-тактильного сприймання мовлення та формування вимови, сприяє успішному засвоєнню учнями навчального матеріалу, всебічному розвитку, створенню передумов для їх соціальної адаптації та інтеграції.

Директор департаменту загальної  
середньої та дошкільної освіти



Ю. Г. Кононенко

**Примірний зразок індивідуального плану  
з розвитку слухового сприймання та формування вимови**

Назва загальноосвітнього навчального закладу

«Погоджено» Голова методичного об'єднання

\_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**Індивідуальний план**

**з розвитку слухового сприймання та формування вимови**

**учня (учениці) \_\_\_\_\_ класу**

**на 20\_\_/20\_\_ навчальний рік**

Інструктор слухового кабінету \_\_\_\_\_







